

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

v é g z é s e

Az ügy száma: Gfv.VI.30.337/2021/4.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

A kérelmező: kérelmező1

A kérelmező képviselője: Dr. Horváth Péter Ügyvédi Iroda cím1

A kérelmezett: kérelmezett

Az eljárás tárgya: törvényességi felügyeleti eljárás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: kérelmező

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 8.Pktf.90.016/2021/5. számú végzés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Budapest Környéki Törvényszék 49.Pkt.30.014/2021/2. számú végzés

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a kérelmezett civil szervezetet – a 2021. január 26-án kelt létesítő okirata és bejegyzési kérelme alapján – F.t elnevezéssel 13-02-0007942 nyilvántartási számon 2021. január 28-án vette nyilvántartásba az 52.Pk.60.026/2021/2. számú végzésével.

A kérelmező kérelme

[2] A kérelmező 2021. február 11-én terjesztett elő törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatására irányuló kérelmet a kérelmezettel szemben a kérelmezett jogosulatlan névhasználatára, emiatt egyben a kérelmező jóhírnevének és személyiségi jogainak megsértésére hivatkozással.

Az első- és a másodfokú határozat

[3] Az elsőfokú bíróság kiegészített végzésével a törvényességi felügyeleti eljárás iránti kérelmet elutasította.

[4] Végzésének indokolása szerint megállapította, hogy a kérelmezett neve az abban megjelenő vezérszó, a F. elnevezés révén kellően egyediesített, nem téveszthető össze a kérelmező elnevezésével sem a teljes nevet, sem a rövidített nevet tekintve, miáltal nem sérti sem a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:6. § (1) és (2) bekezdését, sem a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Cnytv.) 36. § (1)

bekezdését. A kérelem alapjául megjelölt további, a Cnytv. 21. § (3) és (4) bekezdését érintő hivatkozást a bíróság azért nem fogadta el, mert álláspontja szerint a megjelölt jogszabályi rendelkezések kizárólag a szervezet nevére vonatkozóan tartalmazzanak szabályozást, a rövidített névre nézve nem. A kérelmező saját szervezeti és működési szabályzatának hatálya nem terjedt ki a kérelmezett szervezetre, ezért az ott írt feltétel nem volt számonkérhető az eljárásban.

[5] A kérelmet abban a részében, ami a kérelmezett nyilvántartásba bejegyzett célja és leírása tekintetében állította a kérelmező személyiségi jogainak sérelmét, az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:45. §-án, 2:42. §-a és a Cnytv. 71/B. § (2) bekezdése szerint nem találta érdemben vizsgálhatónak a törvényességi felügyeleti eljárásban.

[6] A kérelmező fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

[7] A jogerős végzés indokolása a kérelmező fellebbezését illetően elsőként azt tartalmazta, hogy a fellebbezés az eredeti kérelmet meghaladóan tartalmazott hivatkozást a kérelmező elnevezésének megtévesztő jellegére amiatt, hogy az SZFE mozaikszó utolsó betűje az egyetem szó rövidítése, de a kérelmezett egyetemi besorolást nem kapott. A másodfokú eljárásban újonnan előadott hivatkozás vizsgálatát viszont a Cnytv. 71/E. § (3) bekezdése kizárja.

[8] Érdemben egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú végzés indokaival, mindenekelőtt a Cnytv. 21. § (3) és (4) bekezdésében foglalt rendelkezések és a kérelmező belső szabályzatának értelmezését tekintve, és ebből következően a kérelmező hozzájárulásának jelentőségét illetően is. Az elnevezések összetéveszthetősége és a megtévesztő látszat kérdésében kiemelte, hogy az SZFE betűsor nagybetűkkel írottan sem hasonlítható a lakosság körében közismert szabályosan képzett mozaikszavakhoz (OTP, MTA). A F. szó végén megjelenő szfe-elem nem kelti önálló mozaikszó benyomását, miáltal a kérelmezett neve kellően alkalmas az adott szervezet nevének egyediesítésére, kizárja az összetéveszthetőséget.

[9] Osztotta az ítélőtábla az elsőfokú végzés indokát a Cnytv. 71/B. § (2) bekezdésének értelmezése kapcsán is. Leszögezte, hogy a kérelmező igényét a személyiségi jogainak megsértése miatt nem törvényességi felügyeleti eljárásban, hanem az általános hatáskörű bíróság előtt peres eljárásban érvényesítheti.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[10] A kérelmező felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzés elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezésével elsődlegesen a kérelmének megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára.

[11] Arra hivatkozott, hogy a jogerős végzés a Cnytv. 21. § (3) és (4) bekezdésébe, 36. § (1)-(3) bekezdésébe, 71/E. § (3) bekezdésébe, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Civil tv.) 3. § (3) bekezdésébe, a Ptk. 3:6. §-ába, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 349. § (1) bekezdésébe, 346. § (5) bekezdésébe és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 7. §-ába ütközően jogszabálysértő.

[12] Előadta, hogy a másodfokon eljáró bíróság indokolási kötelezettségét megsértette, amikor csupán visszautalt az elsőfokú végzés indokaira, maga nem fejtette ki álláspontját a F. elnevezés és az egyetem megjelölés összetéveszthetősége körében. Az indokolási kötelezettség további sérelméhez vezetett, hogy az ügyben eljáró bíróságok érdemben nem vizsgálták a Cnytv. 21. § (3) és (4) bekezdésére alapított hivatkozását.

[13] Álláspontja szerint a Cnytv. 36. § (2) bekezdésében és a Ptk. 3:6. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakból együttesen megállapítható, hogy nem felel meg a kérelmezett szervezet neve a névvalódiság követelményének, mivel összetéveszthető a kérelmező nevével, illetve mert olyan látszatot kelt, mintha köztestület lenne, ami nem felel meg a valóságnak. A kérelmezett alapításának ismert és ismertett körülményei, működésének jellemzői alapján hangsúlyozta, hogy a kérelmezett a kérelmezővel megegyező tevékenységet kíván folytatni: szabad oktatási, kulturális és művészi alkotó műhelyként hirdeti magát, ahol oktatási tevékenységet végez egyesületben zajló oktatással; egyben úgy is jelöli magát, hogy a kérelmezett az igazi SZFE. A kérelmezett a nevében szereplő F. szóval megállapíthatóan használja a kérelmező egyetem rövidített elnevezését, ami önmagában is alkalmas a megtévesztésre.

[14] Állította mindebből, hogy az ügyben másodfokon eljáró bíróság a névvalódiság és a névkizárolagosság követelményét helytelenül értelmezte, a fellebbezés alátámasztásául szolgáló újabb szempontokat pedig jogsértően hagyta figyelmen kívül. A kérelem előterjesztésének egyik oka volt a szervezet nevének összetéveszthetősége, amelyet a fellebbező csupán újabb érveléssel támasztott alá a másodfokú eljárásban.

[15] Fenntartotta, hogy a F. név azért sem felel meg a vonatkozó jogszabályi követelményeknek, mert más személy, szervezet nevét tartalmazza, amelyre így irányadó volt a Cnytv. 21. § (3) és (4) bekezdése a bejegyzési eljárásban. Hangsúlyozta, hogy jogi érdeke fűződik az SZFE elnevezés mikénti használatához, ezért hozzájárulása nem volt megkerülhető. A jogerős végzés megállapítása arról, hogy a rövidített név nem részesül védelemben, sem névnek, sem elnevezésnek nem minősül, a Cnytv. 21. § (3) és (4) bekezdésének indokolatlanul szűkítő, jogsértő értelmezése, egyben sérti a Civil tv. 3. § (3) bekezdését, az Alaptörvény C) cikk (2) bekezdését és a kérelmező SZMSZ-ének hivatkozott rendelkezését [2. § (2) bekezdés e) pont].

[16] Kitért arra is, hogy a jogerős végzés indokolásával ellentétben az elnevezés körében vizsgált mozaikszó kapcsán az arra jogosult jogi érdekének és ebből következő hozzájáruló nyilatkozatának megléte objektív vizsgálatot igényel, nem terjedhet ki egy másik értékelési szempont, az összetéveszthetőség és a megtévesztő látszat kérdésére. A bíróság önkényesen az ismertség fogalmához kapcsolta a jogi személy nevének védelmét.

[17] A kérelmezett felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában fenntartását kérte. Egyetértett a jogerős végzés indokaival. Kérte egyben a kérelmezővel szemben a jóhiszemű pervitel követelményének megsértése miatt a Pp. 5. § (2) bekezdésében írt jogkövetkezmény alkalmazását.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[18] A Kúria a jogerős végzést a Cnytv. 71/A. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okok egyike miatt sem találta jogszabálysértőnek.

[19] Nem volt megalapozott a felülvizsgálati kérelem hivatkozása a Pp. 346. § (5) bekezdése és 349. § (1) bekezdése szerint megjelölt eljárási szabálysértésre. Nem vezet ugyanis az indokolási kötelezettség megsértéséhez, ha az ügyben másodfokon eljáró bíróság határozata indokolásában külön nem tér ki az ügyben releváns, akár a fellebbezésben is felhozott kérdésekre, hanem csupán visszautal az elsőfokú végzés általa helyesnek talált és elfogadott indokaira. Az elsőfokú bíróság helyesnek tartott jogi álláspontjára – így akár a Cnytv. 21. §-ának értelmezése kapcsán, akár a kérelem adott tény- és jogállításának megítélésében – a fellebbviteli bíróságnak elegendő volt csak utalnia, anélkül, hogy a rá vonatkozó indokolási kötelezettség teljesítése kétséggé válna. Rámutat egyben a Kúria az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján, hogy az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárást fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bíróságnak az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kell kellő alapossgal megvizsgálnia, valamint annak értékeléséről határozatában számot adnia. Az indokolt hatósági döntéshez való jog viszont nem jelenti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné [7/2013. (III. 1.) AB határozat].

[20] Tévesen hivatkozott a kérelmező a felülvizsgálati kérelemben és magában a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatására irányuló kérelemben is a kérelmezett szervezet jelen nemperes eljárás keretében vizsgálható jogsértő névhasználatára.

[21] Annak ellenére, hogy a bejegyzési eljárás tekintetében a Cnytv. egyértelműen a nyilvántartó bíróság feladatává teszi a bejegyzést kérő civil szervezet elnevezésének vizsgálatát, nemcsak aszerint, hogy megfelel-e a névkizárólagosság, a névvalódiság és a névszabatosság követelményének [Cnytv. 36. § (1)-(6) bekezdés], de többek között abból a szempontból is, hogy a szervezet neve más jogi személy, szervezet vagy természetes személy nevét, avagy olyan elnevezést, amelyhez másnak jogi érdeke fűződik, tartalmaz-e, mely utóbbi esetben a bejegyzéshez rendelkezésre kell álljon a jogosult hozzájáruló nyilatkozata [Cnytv. 21. § (3) és (4) bekezdés], mindez nem jelenti szükségszerűen egyben azt is, hogy a szervezet nyilvántartásba vételét követően indult törvényességi felügyeleti eljárás keretében is vizsgálható a szervezet elnevezésének jogszerűsége.

[22] Leszögezi a Kúria, hogy a Cnytv. 71/B. §-ának (2) bekezdése mindazokat az igényeket kizárja a törvényességi felügyeleti eljárás hatálya alól, amelyek a 46/A-46/B. §-ban meghatározott jogorvoslati eljárásokban vagy más polgári perben, illetve közigazgatási eljárásban érvényesíthetők. Rögzíti továbbá, hogy jogi személyek nevére vonatkozóan az egységesen megfogalmazott anyagi jogi szabályokat nem a speciális cégjogi és nem a civil szervezetekre vonatkozó eljárási szabályozás, hanem maga a Ptk. tartalmazza a 3:6. §-ában, amely a jogi személyek elnevezésére itt írja elő a névkizárólagosság (megkülönböztető funkció), a névvalódiság és a névszabatosság követelményének teljesülését.

[23] A Ptk. 3:6. §-ának (1) bekezdése írja elő, hogy a jogi személy nevének olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett más jogi személy elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszthető. A (2) bekezdés rendelkezik arról, hogy a jogi személy neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot, a (3) bekezdés pedig abban a körben, hogy a jogi személy nevében a jogi személy típusát, ha a név a jogi személy tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven, a magyar helyesírás követelményeinek megfelelően kell feltüntetni.

[24] A Ptk. 2:43. §-a a személyiségi jogok lehetséges sérelmére adott példálózó jellegű felsorolásban az f) pont alatt emeli ki a névviseléshez való jog megsértését.

[25] A névviseléshez való jog (névjog) a természetes és jogi személyt neve alapján megillető jogot ismeri el arra, hogy másoktól megkülönböztethető legyen, magát másoktól elkülönítésre alkalmas módon megjelölje, és felismerhetővé tegye.

[26] A névjog mint személyiségi jog ebből következően egyaránt kizárja, hogy más olyan nevet viseljen, amelyre nem jogosult, de annak a névnek a viselését is, amely más névvel összetéveszthető.

[27] A személyiségi jogok, így a névviseléshez való jog megsértése miatt érvényesíthető igényeket szintén a Ptk. határozza meg: egyfelől a 2:51. §-ban a felróhatóságtól független szankciók nevesítésével, a 2:52. §-ban pedig a sérelemdíj, illetve a 2:53. §-ban a kártérítés szabályával.

[28] Mindebből következően az a jogi személy, amelynek névviseléshez való joga más szervezet névhasználatával sérül – akár az adott szervezet összetéveszthető elnevezése, akár jogosulatlan névhasználat miatt – a jogsértés megtörténtének bírósági megállapításán túl a számára sérelmes helyzet megszüntetését, így a jogsértő eltiltását a névhasználatról is egyedül peres eljárásban igényelheti és érheti el, ahogyan az a hasonló tartalmú cégjogi szabályozás alkalmazása során a gyakorlatban régóta érvényesül (EBH2002. 656.).

[29] Mindez egyben azt jelenti, hogy habár a Cnytv. ügyben releváns 36. §-a és 21. §-ának (3) és (4) bekezdése alapján a nyilvántartó bíróság köteles volt vizsgálni a nyilvántartásba vételi eljárás során, hogy a kérelmezett szervezet bejegyezni kért neve (rövidített neve) megfelel-e a jogszabályi követelményeknek, a szervezet bejegyzését követően kérelem alapján indult törvényességi felügyeleti eljárás keretében viszont ilyen vizsgálatra már nem volt lehetőség. Ezt ugyanis a Cnytv. 71/B. §-ának (2) bekezdése annak kimondásával kizárja,

hogy a törvényességi felügyeleti eljárás nem terjed ki olyan ügyre, amelyben más bírósági eljárásnak – adott esetben így a Ptk. hivatkozott rendelkezései szerinti perindításnak – van helye.

[30] A kérelmezett civil szervezet nyilvántartásba vételét követően kérelem alapján indult törvényességi felügyeleti eljárásban ezért sem az ügyben eljáró első-, sem pedig a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta, hogy a szervezet bejegyzett elnevezése jár-e a kérelmező névviseléshez való jogának sérelmével. A névviselés jogszerűsége tárgyában a polgári jog általános szabályai szerint perindításnak van helye.

[31] Az előzőekben írtak nem csak a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatására irányuló kérelem érdemi vizsgálatát zárták ki, de szükségtelenné tették a felülvizsgálati kérelem további, a kérelmezett jogsértő névhasználatán alapuló hivatkozásainak vizsgálatát is.

[32] A felülvizsgálati ellenkérelem hivatkozása miatt rámutat egyúttal a Kúria, hogy az alanyi jog érvényesítésére – adott esetben tévesen – választott bírósági út igénybevétele nem tekinthető a jóhiszemű pervitel követelményét sértő cselekménynek, akkor sem, ha az adott eljárás rendeltetésénél fogva nem alkalmas az igényérvényesítő fél sérült jogainak orvoslására.

[33] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős végzést – mivel a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem volt jogszabálysértő – a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[34] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége miatt a kérelmező a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles viselni a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét. A kérelmezett költségéről – a Pp. 81. §-ának megfelelő felszámítása nélkül – nem kellett a Kúriának rendelkeznie.

[35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

